

Regelrådet är ett särskilt beslutsorgan inom Tillväxtverket vars ledamöter utses av regeringen. Regelrådet ansvarar för sina egna beslut. Regelrådets uppgifter är att granska och yttra sig över kvaliteten på konsekvensutredningar till författningsförslag som kan få effekter av betydelse för företag.

Kulturdepartementet

Yttrande över förslag till lag om tillfälliga bestämmelser om förlängning av tillstånd att sända digital kommersiell radio

Regelrådets ställningstagande

Regelrådet finner att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Innehållet i förslaget

Förslaget avser förslag till lag om tillfälliga bestämmelser om förlängning av tillstånd att sända digital kommersiell radio. Enligt förslaget ska tillstånden att sända digital kommersiell radio förlängas till och med den 31 juli 2026. Förutsättningarna för en förlängning anges i en lagen.

Skälen för Regelrådets ställningstagande

Bakgrund och syfte med förslaget

I remissen uppges att kommersiell radio kan vara av två slag; analog respektive digital kommersiell radio. För att bedriva dessa sändningar behövs tillstånd från Myndigheten för press, radio och tv (MPRT). Tillståndsgivningen skiljer sig åt mellan analoga och digitala sändningar.

Det uppges att tillstånden att sända kommersiell radio gäller för en åttaårsperiod och att tillståndperioderna för analog och digital radio idag överlappar varandra. Vidare uppges att tillstånden för digital kommersiell radio löper ut 2022 medan tillstånden för analog kommersiell radio löper ut 2026.

Det uppges att MPRT har fått i uppdrag av regeringen att analysera behovet av att synkronisera tillståndperioderna för analog och digital kommersiell radio för att öka effektiviteten och förutsebarheten för radioföretag med verksamhet i Sverige. I uppdraget ingår att analysera på vilka sätt en synkronisering kan uppnås och beskriva konsekvenserna av olika alternativ.

MPRT bedömer att det finns ett behov av att synkronisera tillståndperioderna för analog och digital kommersiell radio. En sådan synkronisering bidrar, enligt förslagsställaren, till att radioföretagen får bättre förutsättningar att utveckla sin verksamhet. En synkronisering av tillståndperioderna kan vara positiv även för lyssnarna. En synkronisering skapar vidare förutsättningar för framtida överväganden om förändringar i tillståndsgivningen.

Det uppges att en synkronisering av tillståndperioderna för analog respektive digital kommersiell radio kan uppnås antingen genom att tillstånden för kommersiell radio förlängs eller genom att tillstånd ges för en kortare period än åtta år. MPRT föreslår att de nu gällande tillstånden att sända digital kommersiell radio förlängs till och med den 31 juli 2026 vilket bedöms, på ett enkelt och snabbt sätt, ge en möjlighet att uppnå en synkronisering av tillståndperioderna för analog respektive digital kommersiell radio från

2026. En förlängning uppges öka förutsebarheten för radioföretagen. En lag med tillfälliga bestämmelser om tillstånd att sända digital kommersiell radio bör därför, enligt förslagsställaren, införas för att ge tillståndshavarna en möjlighet att ansöka om förlängning.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslaget bakgrund och syfte är godtagbar.

Alternativa lösningar och effekter av om ingen reglering kommer till stånd

I remissen uppges att samtliga befintliga tillstånd att sända digital kommersiell radio löper ut den 30 september 2022. Ett första alternativ uppges därför vara att dessa tillstånd förlängs till och med den 31 juli 2026 då tillstånden att sända analog kommersiell radio löper ut. På så sätt skapas förutsättningar för en synkronisering av tillståndsperioderna från den period som inleds den 1 augusti 2026. Ett annat alternativ uppges vara att MPRT genomför en tillståndsprocess för digital kommersiell radio under 2022 och meddelar tillstånd som gäller i åtta år. Under 2026 förlänger MPRT sedan tillstånden för analog kommersiell radio till och med 2030, när tillstånden för de digitala sändningarna upphör. Ytterligare ett sätt att uppnå en synkronisering av tillståndsperioderna för kommersiell radio uppges vara att förlänga både de digitala och analoga tillstånden till 2030. Dessa senare alternativ innebär, enligt förslagsställaren, att en synkronisering av tillståndsperioderna sker längre fram i tiden än det första alternativet.

Förslagsställaren uppger att båda alternativen innehåller möjligheter att i någon mån välja när en synkronisering av tillståndsperioderna ska uppnås. Det uppges att utgångspunkten har varit att en synkronisering av tillståndsperioderna bör uppnås så snart som möjligt, vilket är 2026. Detta innebär, enligt förslagsställaren, att det är tillståndsperiodens längd för tillstånden att sända digital kommersiell radio som behöver anpassas så att en ny tillståndsperiod kan inledas samtidigt för de båda sändningsformerna. Ett skäl för att genomföra tillståndsprocesser där tillstånden meddelas för en kortare tid än åtta år är, enligt förslagsställaren, att även andra aktörer än de nuvarande tillståndshavarna ges en möjlighet att ansöka om och beviljas tillstånd. En tillståndsprocess kan innebära att nya tillståndshavare bidrar till mångfald vad gäller ägare och innehåll. Samtidigt finns det, enligt förslagsställaren, en begränsad efterfrågan från nya aktörer att ansöka om tillstånd att sända kommersiell radio. De allra flesta aktörer som i dag har tillstånd att sända kommersiell radio uppges ha varit verksamma i olika former under lång tid. Det uppges också över tid ha skett en konsolidering på den svenska radiomarknaden som sedan flera år kännetecknas av ett fåtal ägare. Förutom att marknaden är begränsad är språkområdet, enligt förslagsställaren, litet och det är förhållandevis få som utgör målgruppen för ett lokalt, regionalt och nationellt medieutbud. Både analog och digital kommersiell radio domineras, enligt förslagsställaren, av två tillståndshavare. Förslagsställaren bedömer det som osannolikt att en tillståndsprocess med en kortare tillståndsperiod skulle förändra sammansättningen av tillståndshavarna i någon nämnvärd grad. Ett tillståndsförfarandena i sig innebär dock, enligt förslagsställaren, en osäkerhet för radioföretagen, då det vid en fördelning genom urvalsförfarande finns ett uppenbart osäkerhetsmoment om vem som får tillstånden. För radioföretagen som är inställda på att verka i Sverige på lång sikt uppges det varken vara tydligt eller förutsägbart. Förslagsställaren bedömer därför att behovet av klara och tydliga förutsättningar för verksamheten gör att en synkronisering genom att tillståndsperioden för att sända digital kommersiell radio blir kortare än åtta år är mindre fördelaktigt för radioföretagen. Förslagsställaren anser att även om nuvarande tillstånd att sända digital kommersiell radio skulle förlängas bör det finnas visst frekvensutrymme för ytterligare tillstånd som kan utlysas i en tillståndsprocess men med en kortare tillståndsperiod.

Det uppges att om MPRT:s förslag inte genomförs innebär det att myndigheten vid den tillståndsprocess för digital kommersiell radio som ska ske i god tid innan tillstånden löper ut 2022 får ta ställning till om tillstånden ska gälla i åtta år eller under en kortare tid.

Det framgår av redovisningen att förslagsställaren har samrått med berörda aktörer om vilken lösning de föredrar och vilka yttranden aktörerna lämnat. Flera av de radioföretag som har lämnat synpunkter har varit tydliga med att en förlängning av tillstånden att sända digital kommersiell radio inte räcker för att ge bolagen tillräckligt långsiktiga och stabila villkor då branschen står inför stora utmaningar och vill se ekonomiska lättnader för att kunna utveckla de digitala sändningarna. Förslagsställaren uppger att det emellertid inte ingår i uppdraget att utreda andra förutsättningar för att öka långsiktigheten och tydligheten på radiomarknaden. Ett minskat radioutbud vore, enligt förslagsställaren, en brist ur yttrandefrihets- och mångfaldssynpunkt.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren har redovisat de överväganden som gjorts och att effekterna av om ingen reglering kommer till stånd framgår indirekt av bakgrundsbeskrivningen till ärendet samt i konsekvensutredningen. Regelrådet anser att det är föredömligt att redovisa resultatet av samrådet så som förslagsställaren gjort.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av alternativa lösningar och effekterna av om ingen reglering kommer till stånd är godtagbar.

Förslagets överensstämmelse med EU-rätten

I konsekvensutredningen anges att förslaget bedöms vara i överensstämmelse med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

Regelrådet finner ingen anledning att ifrågasätta förslagsställarens bedömning, men vill likväl understryka vikten av att alltid motivera sådana bedömningar. Om det, vilket sannolikt är fallet här, är så att EU inte har gemensamma regler på området ska detta tydligt anges.

Regelrådet finner likväl att förslagsställarens redovisning av förslagets överensstämmelse med EU-rätten är godtagbar.

Särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser

Det framgår av konsekvensutredningen att lagen om förlängning av tillstånd att sända digital kommersiell radio föreslås träda i kraft den 1 januari 2022. Tidpunkten uppges vara vald med hänsyn till att tillstånden löper ut den 30 oktober 2022 och att förlängning av tillstånd bör kunna beslutas innan de nuvarande tillstånden upphör. Information om regleringen ges, enligt förslagsställaren, till tillståndshavarna av MPRT. Av författningskommentarerna framgår att lagen föreslås gälla den 1 januari 2022 till den 31 juli 2026.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till tidpunkt för ikraftträdande och behov av speciella informationsinsatser är godtagbar.

Berörda företag utifrån antal, storlek och bransch

I konsekvensutredningen uppges att de som berörs i första hand är de som nu har ett tillstånd att sända digital kommersiell radio. Det uppges att de flesta av dessa aktörer också har tillstånd att sända analog kommersiell radio.

I remissen i övrigt uppges att de nu gällande tillstånden att sända analog kommersiell radio meddelades under senare delen av 2017 då myndigheten – efter ett slutet anbudsförfarande – beslutade om tre nationella och 35 regionala eller lokala tillstånd i 21 sändningsområden. Tillstånden gäller från och med den 1 augusti 2018 till och med den 31 juli 2026. Drygt 1,3 miljarder kronor betalades för rätten att

sända. Det finns i huvudsak två större aktörer med tillstånd för kommersiell radio, Bauer Media genom tillståndshavaren Bauer Media AB och NENT Group genom tillståndshavaren Kilohertz AB. Dessa företag har tillsammans den stora merparten av samtliga analoga och digitala tillstånd för kommersiell radio. Vidare uppges att de rikstäckande analoga tillstånden tilldelades Bauer Media, NRJ och NENT Group. Av de 35 regionala eller lokala tillstånden tillföll arton NENT Group, åtta Bauer Media, medan nio gick till andra aktörer. Bauer Media och NRJ uppges sedan ett antal år tillbaka ha ett långtgående samarbete när det gäller reklamförsäljning på radiomarknaden. Flera av de övriga tillståndshavarna samarbetar med de två största aktörerna.

När det gäller tillstånd för att sända digital kommersiell radio uppges att tillstånden meddelades den 2 oktober 2014 då myndigheten beslutade om 21 nationella och fyra regionala eller lokala tillstånd. Tillstånden gäller från och med den 2 oktober 2014 till och med den 30 september 2022. Det finns i huvudsak två större aktörer med tillstånd för digital kommersiell radio, Bauer Media och NENT Group. Flera av de övriga tillståndshavarna samarbetar med dessa aktörer.

Av tillståndsvillkoren framgår att utbyggnaden av sändningarna ska ske etappvis. Tillståndshavarna har dock vid flera tillfällen begärt och beviljats anstånd med att bygga ut sändningarna. Först sommaren 2019 inleddes ordinarie sändningar. Enligt nuvarande tillståndsvillkor ska sändningarna för den grupp av tillståndshavare som först inledde sina sändningar nå minst 35 procent av befolkningen den 1 juli 2019, nå minst 50 procent av befolkningen den 1 juli 2020 och sedan öka till 75 procent av befolkningen den 1 juli 2021. För den grupp tillståndshavare som enligt villkoren skulle ha inlett sina sändningar den 1 oktober 2020, gäller att 35 procent av befolkningen ska nås av sändningarna den 1 oktober 2020 och 50 procent av befolkningen den 1 oktober 2021. Täckningskraven gäller befolkningen i respektive sändningsområde för tillståndshavare i båda grupperna. Enligt uppgifter från tillståndshavarna har alla tillståndshavare utom en av dessa inlett digitala sändningar.

Regelrådet kan konstatera att det saknas utförlig redovisning av företagets storlek.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av berörda företag utifrån antal och bransch är godtagbar, men att redovisningen utifrån storlek är bristfällig.

Påverkan på berörda företags kostnader, tidsåtgång och verksamhet

Administrativa kostnader

I remissen uppges att processen för att få en förlängning måste vara enkel och ske till en så låg kostnad som möjligt för tillståndshavarna. Utgångspunkten bör, enligt förslagsställaren, vara att om en tillståndshavare ansöker om förlängning i tid ska tillståndet förlängas. Om det finns grund för att återkalla tillståndet, exempelvis om tillståndshavaren inte sänder enligt villkoren, ska tillståndet dock inte förlängas. En ansökan om förlängning bör, enligt förslagsställaren, ges in till MPRT i god tid, senast sex månader innan tillstånden upphör, det vill säga senast den 31 mars 2022. MPRT bör senast två månader innan tillståndsperioden löper ut meddela den sökande om tillståndet förlängts eller inte. Eventuella besked om att ett tillstånd inte kommer att förlängas behöver lämnas till tillståndshavarna senast den 31 juli 2022, vilket innebär att handläggningstiden inte får överstiga fyra månader. För att uppnå en synkronisering behöver giltighetstiden för de förlängda tillstånden vara kortare än åtta år. Ett förlängt tillstånd att sända digital kommersiell radio, bör därför gälla till och med den 31 juli 2026.

I konsekvensutredningen uppges att den administrativa bördan för dem som kan ansöka om förlängning, liksom för MPRT, beräknas bli lägre än vid en ordinarie tillståndsprocess där myndigheten bland annat ska bedöma om den sökande har tekniska och finansiella förutsättningar att sända – den

sökande behöver exempelvis inte lämna in underlag för myndighetens bedömning. Vid en förlängning gör inte heller myndigheten något urval mellan de sökande.

Det uppges att MPRT kommer att erbjuda en e-tjänst för ansökningarna som gör det enkelt för radioföretagen att ansöka om förlängning.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren inte beräknat eller uppskattat tidsåtgången och kostnaden för att ansöka om förlängt tillstånd. Regelrådet anser att utgångspunkten är att sådana beräkningar eller uppskattningar alltid bör göras och att om förslagsställaren anser att den administrativa bördan ökar eller minskar marginellt i förhållande till rådande bestämmelser ska detta motiveras på ett tydligt sätt. Regelrådet kan emellertid konstatera att utifrån redovisningen kan det antas att kostnaderna för ansökan blir lägre än tidigare, bland annat till följd av en förenklad handläggning där underlag som normalt brukar krävas in inte behöver bifogas ansökan. Det framgår också att förslagsställaren planerar att erbjuda en e-tjänst som också ska underlätta förfarandet, vilket Regelrådet anser vara lovvärt. Det kan även konstateras att samtliga aktörer som idag har tillstånd och som lever upp till gällande villkor också kommer att beviljas en förlängning, vilket är positivt för berörda aktörer. Såvitt Regelrådet förstår bör en förlängning av tillstånden därutöver vara förmånligt för berörda företag.

Även om Regelrådet anser att administrativa kostnader, antingen de ökar eller minskar, alltid ska beräknas eller åtminstone uppskattas, förefaller det i detta fall handla om en kostnad som kan antas vara ringa och inte av avgörande betydelse för berörda företag.

Regelrådet finner därför att förslagsställarens redovisning av förslaget administrativa kostnader trots allt är godtagbar.

Andra kostnader och verksamhet

I konsekvensutredningen uppges att avgiften vid en vanlig tillståndsprocess är 45 000 kronor och ska täcka myndighetens kostnader för handläggningen av ärendena. Flera av de moment som ingår i myndighetens prövning vid en vanlig tillståndsprocess uppges dock inte bli aktuella vid den möjlighet till förlängning som föreslås, exempelvis en bedömning av den sökandes finansiella förutsättningar att bedriva verksamhet. Förslagsställaren bedömer därför att avgiften bör reduceras. Storleken på avgiften bör fastställas i förordning och ett riktmärke bedöms kunna vara 5 000 kronor för varje sökt programtjänst. Detta motsvarar, enligt förslagsställaren, ungefär en dags arbete per ansökan och inkluderar förberedande utvecklingsarbete. Beslut att inte medge en förlängning av tillstånd enligt den föreslagna lagen bör kunna överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Regelrådet kan konstatera att förslagsställarens redovisning av tiden för när en ansökan ska skickas in och tiden för själva handlägningsprocessen, etcetera samt att utgångspunkten ska vara att de aktörer som så önskar ska få sina tillstånd förlängda, som Regelrådet kommenterat i bedömningspunkten ovan, också kan gälla för redovisning av påverkan på företagens verksamhet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av förslaget andra kostnader och påverkan på företagens verksamhet är godtagbar.

Påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag

I konsekvensutredningen uppges att förslaget innebär att konkurrensförhållandena på marknaden för digital kommersiell radio kan påverkas negativt genom att aktörer som inte har tillstånd att sända i dag inte får tillfälle att ansöka om ett tillstånd om de nuvarande tillståndshavarna beviljas förlängning. Vidare uppges att när tillstånden att sända digital kommersiell radio fördelades år 2014 fick dock alla

radioföretag som ansökte tillstånd att sända. Ett urval bland de sökande behövde alltså inte göras vid detta tillfälle. Även om alla tillstånd skulle förlängas bör det, enligt förslagsställaren, finnas visst frekvensutrymme för ytterligare programtjänster som kan utlysas till aktörer som inte har ett tillstånd att sända digital kommersiell radio. Det uppges att tillgängligt frekvensutrymme, utöver det som behövs för de tillstånd som förlängs, ska utlysas och fördelas genom urvalsförfarandet enligt radio- och tv-lagen. Även dessa tillstånd bör, enligt förslagsställaren, gälla till och med 31 juli 2026. MPRT gör därför bedömningen att förslaget inte nämnvärt påverkar konkurrensen mellan radioföretagen.

Det uppges vidare att även små företag gynnas genom det förenklade förfarandet.

Reklamköparna kan, enligt förslagsställaren, beröras av förändringar på radiomarknaden, men det lämnade förslaget innebär så vitt kan bedömas inga negativa konsekvenser för dessa. Utöver dessa aktörer uppges även radiopubliken kunna beröras av förslaget. De radioformat som nu sänds på den digitala plattformen uppges kunna fortsätta sändas utan avbrott vid en förlängning.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag är godtagbar.

Regleringens påverkan på företagen i andra avseenden

I konsekvensutredningen uppges att tillståndsgivningen år 2026 kan i viss utsträckning underlättas genom förslaget då MPRT kan meddela de olika tillstånden i nära anslutning till varandra, vilket underlättar för radioföretagen att planera sin verksamhet.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av regleringens påverkan på företagen i andra avseenden är godtagbar.

Särskilda hänsyn till små företag vid reglernas utformning

I konsekvensutredningen redovisas att förslagsställaren tagit viss hänsyn till de mindre företagen vid utformandet av själva ansökningsförfarandet, vilka särskilt bedöms gynna de mindre företagen.

Regelrådet finner att förslagsställarens redovisning av särskild hänsyn till små företag vid reglernas utformning är godtagbar.

Sammantagen bedömning

Regelrådet kan konstatera att förslagsställaren på ett godtagbart sätt har redovisat samtliga punkter i konsekvensutredningen förutom den om företagens storlek.

Regelrådet finner därför att konsekvensutredningen uppfyller kraven i 6 och 7 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning.

Stöd till regelgivare i konsekvensutredningsarbetet finns i [Tillväxtverkets handledning för konsekvensutredning](#).

Regelrådet behandlade ärendet vid sammanträde den 23 juni 2021.

I beslutet deltog Elisabeth Thand Ringqvist, ordförande, Cecilia Gunne, Hans Peter Larsson, Claes Norberg och Lennart Renbjer.

Ärendet föredrogs av Annika LeBlanc.

Elisabeth Thand Ringqvist
Ordförande

Annika LeBlanc
Föredragande